

להזמין אליו בקביעות מניין מעניי ירושלים. מדיפעם היה הרב מבקש ממניין היהודים שהתפללו בביתו לעשות לו טובה אישית: לשלוח לארצות-הברית ספר-קודש לכתובת מסוימת, ולציין עליו את שמו כשר השולח. איש מהתפללים לא ראה בכך יותר מאשר מעשה-מיצוה.

הנהגה, יום אחד, בשנת 1938, כאשר הגיע הרב לויפר לפריס בדרכו לאמריקה, נקראה אחת החבילות שנשא עימו, ושמוהו היתה להכיל ספר גמרא. הסתבר כי בתוך הספר היתה מוסתרת כמות גדולה של הירואין. הרב נעצר, נשפט על הברחת הירואין ונידון ל-18 שנות מאסר. גם שילטונות המנדט בארץ פתחו בחקירה בעיקבות הגילוי. הרב באאי של בית-הכנסת שלו נעצר, הועמד למישפט כמי שסייע להברחת הירואין מהארץ לארצות-הברית, נידון לשתי שנות מאסר, ושוחרר רק אחרי שחלה בשחפת פתוחה.

בעיקבות מאסרו של האב עזב דב יששכר הצעיר, שהיה אז בן 26, את הארץ. נטש את ישיבת הברון שבה למד, הניגד לארצות-הברית. שם שינה את שמו מלויפר-יערץ לברגמן. ברגמן היה שם אמו, ובמשך שנים הוא נהג להתכחש למעשי אביו, טען כי המדובר במי שהיה בעלה של אמו בלבד. את הקאריירה שלו באמריקה החל ברליה ברגמן כרב באחד מבתי-האבות של ניו-יורק. שם התודע לראשונה לעיסקי בתי-האבות. המדובר הוא לא במושבי-זקנים, אלא במוסדות דוגמת אלה שמחזיקה מלבד בארץ: מוסדות רפואיים-למחצה, שבהם ניתן לזקנים ונכים גם טיפול רפואי. כבר אז היו מוסדות אלה, שזכו בתמיכת ממשלה תיזה ועירוניות גדולות, אחד ממקורות ההכנסה של סינדיקאט-הפשע האמריקאי. אבל ברגמן לא נשאר במוסד הזה זמן רב. הוא שאף או לקאריירה עיתונאית.

ב-1940 כבר מונה ברגמן כאחד העורכים של העיתון היהודי, מורגן זורנאל. בעליו של עיתון זה, מוריס כהן, הואשם בשנת 1944 כי הפיק רווחים בסך של שניים ורבע מיליון דולר ממכירת חלקות בבתי-קברות בברוקלין, שאדמתו ניתנה לו חינם למטרות צדקה, כדי להפכה לבית-עלמין שלא על מנת להפיק רווחים. התיק נגד כהן נסגר, רק מאוחר יותר הוא התגלה כאחד משותפי-פעולה של מאיר לנסקי, מי שהוגדר בזמנו כאחד מאנשי-המפתח של סינדיקאט-הפשע האמריקאי.

רווחים מפולפלים

על כל מיטה

ל א למשך זמן רב עסק ברליה ברגמן בעיתונאות. זמן קצר אחרי שהגיע לארצות-הברית הוא נשא לאשה את חנה וייס. בתו של האדמו"ר נפתלי צבי וייס, הידוע בכינוי "הרבי מבולקה". הוא וזכה בנדונייה, עשה מעט כסף ונכנס לעסקי דלא-גינדי. כאשר צבר בעיסקה-קרקעית

ישכר דוב בערגמאן
Rabbi Bernard Bergman
 280 RIVERSIDE DRIVE
 NEW YORK, N. Y. 10025

מדיקאייד מוציא מדי שנה סכום של 10 מיליארד דולר לאחזקתם. שיטת התשלום למוסדות הפרטיים המחזיקים זקנים נחשלים היא שיטת הקוסט-פלוס. מדי כמה חודשים מעריכה סוכנות

לחקירת האשמות כי בתי-האבות הפרטיים בעיר רימו את מחלקת-הסעד העירונית, בכך שגבו ממנה 3.7 מיליון דולר יותר מכפי שהגיע להם. הם עשו זאת בעזרת חשבונות כוזבים, הונחה המאושפזים בבתי-

מגייס כספים ממשקיעים קטנים, כדי לרכוש עוד ועוד בתים, מוסדות-סעד מסוג זה, שלא היו קשורים לרשת, קיבלו במרוצת השנים, הצעות שלא יכלו לסרב להן, ונאלצו למכור את המוסדות שבבעלותם לרשת.

המליץ

של כהנא

מ בחינה חוקית אסור שמוסדות-סעד מסוג זה יהיו בבעלות קארטל כלשהו. אבל נמצאו הדרכים לעקוף את החוק, כך, למשל, הסתבר כי כמה מבתי-האבות שבבעלותו של ברגמן, רשומים על שמה הקודם של אשתו. אנה וייס מופיעה כבעלת ומנהלת תישעה מוסדות מסוג זה בניו-יורק. בניו-יורק, חתניו וכלותיו של ברגמן, וכמהם קרוביהם של שותפיו, רשומים כבעלי מוסדות אחרים. ברגמן עצמו הצהיר לפני כשנה כי שווי הרכוש שבבעלותו, בעיקר בתי-אבות, מגיע ל-19,350 מיליון דולר.

כך, למשל, רכש ברגמן בשנת 1966 מלון בן 15 קומות ששמו פארק קרונט. הוא שילם עבורו סכום של 2,133 מיליון דולר. בהתערבות עסקן דמוקרטי של האי-זור, טען כי איזור הריוורסייד זקוק לבית-אבות מסוג זה, אישרה מועצת העיר את הפיכת המלון לבית-אבות. כעבור שנתיים נפתח המוסד לראשונה. ברגמן טען אז כי הוצאות פתיחת המוסד הגיעו ל-10 מיליון דולר, ובהתאם לסכום זה גם נקבע התחשיב שהמדיקאייד תשלם לו עבור כל פאציינט. רק טבעי הוא שעסקים מכניסים מסוג זה ייכללו בתחום סינדיקאט-הפשע האמריקאי. אלא שכמו בשאר עיסקי המאפיה, כמעט שלא ניתן להוכיח קשר מעין זה.

יש רק כמה הוכחות נסיבתיות, שבעזרתן מנסים עתה החוקרים לקשור את עיסקי בתי-האבות לראשי המאפיה.

כך, למשל, נתפס לא-מכבר בברוקלין רב בשם אברהם שיינברג, שניהל רשת של בתי-הימורים בלתי חוקיים, בבתי-כנסת בברוקלין. שיינברג הוא אחד מעורביו הריכזים של ברגמן. ההימורים הבלתי חוקיים הם אחד מתחומי-העיסוק העיקריים של המאפיה בניו-יורק.

צוות החוקרים החוקר את פרשת ברגמן, חוקר עתה את החשד כי הפנסיה-אחד מבתי-האבות של ברגמן, הטאורס, השוכן ליד הסנטרל פארק, שימש כמקום-מגוריו של אחד מראשי משפחת המאפיה בניו-יורק, ג'וזף קולומבו. כמה מאנשיו של קולומבו התגלו ברשימת מקבלי-המשכורת של הטאורס.

בנקודה זו נעשים הקשרים מסועפים יותר. כזכור, היה זה ראש הליגה-להגנה יהודית, הרב מאיר כהנא, שהתייצב בגלוי לציודו של קולומבו אחרי ניסיון-ההתנקשות בחייו לפני שנים אחדות. אז דובר על הקשרים בין אירגונו של כהנא לבין זה של קולומבו.

מאמר ראשון בסידרה: איך הפך מנהיג היהדות

הדתית בארצות-הברית לחשוד כנציגם של עסקי המאפיה

והנה, באורח מיקרי לגמרי, התגלה הרב ברגמן כאחד מתומכיו של הרב כהנא. היה זה במושב הקונגרס הציוני האחרון ב-1972, כאשר כהנא ואנשי הליגה-להגנה-יהודית תבעו שיינתן להם להופיע שם. ברגמן, שהיה חבר נשיאות הקונגרס, היה התומך העיקרי במתן זכות ההופעה והדיבור לרב כהנא בפני מליאת הקונגרס. מצד שני היו לברגמן קשרים גלויים גם עם טיבור רוונבאום, מי שהוגדר בשעתו כבנקאי של המאפיה. אחרי פירוסם סידרת הגילויים של טיבור בשבועון האמריקאי ל"י, היה זה ברגמן שהפעיל לובי שלם בבתי-המחוקקים של ארצות-הברית כדי שיינתן לטיבור לחזור לארצה-יב מבלי להי עצר. ברגמן מכהן כיום, יחד עם טיבור רוונבאום, בנשיאות העולמית של המזרח, ולפי הידיעות הוא השקיע גם סכומים גבוהים בבנק של רוונבאום בנצחה. מערכת קשרים זו היא שנותנת מקום לחשד, הנחקר עתה, כי ברגמן היה למעשה "הרבי של המאפיה" וכי, למעשה, הפעיל את רשת בתי-האבות שלו כנציג של אירגון-פשע.

בניליון הכא: המשך הי סידרה - קשריו של כהנא מן עם המפד"ל ועם שרי הדתות יצחק רפאלי.

הסעד לקשישים את מחיר האחזקה והטיפול של זקן במוסד כזה, משלמת לבעלי-העסק את מחיר הוצאותיו. בתוספת רווח של 10% בלבד. כיום משלמת המדיקאייד סכום של 44 דולר ליום עבור כל זקן במוסד כזה. אחד מבתי-האבות של ברגמן, למשל, מכיל 520 מיטות. עבור מוסד יחיד זה בלבד מקבל ברגמן סכום של 23 אלף דולר ליום, כש-הרווח החוקי המותר לו הוא 2300 דולר ליום — או כ-850 אלף דולר בשנה.

אבל בעלי ומנהלי בתי-האבות עושים את המכסיו, כפי שהעלתה החקירה, כדי להעלות את מתח רווחיהם ליותר מ-10% מהסכום הוצאותיהם. הם עושים זאת בשיטות פשוטות ומתחכמות. החקירות העלו כי בכמה מבתי-האבות הכניסו לחשבון-ההוצאות את אחזקת המכוניות של הבעלים ואת רכישת היאכטות שלהם. הגישו חשבונות כוזבים על רכישות מזון שלא ניתן כלל לקשישים, והכלילו בהוצאות-אף את מחירי כרטיסי-הטיסה של בני משפחותיהם לחו"ל. לפי הממצאים הוצא, בכל מיני דרכים בלתי-חוקיות בשנת התקציב 1968/1969, סכום עודף של 4.6 מיליון דולר מהמדיקאייד.

הטיפול בזקנים הפך תעשייה של ממש: הקארטל של בתי-האבות חלל

האבות, מנות-רעב שהגישו להם ודיווחי שקר מסוגים שונים, כמה מבתי-האבות האלה המשיכו לקבל תמיכה ממחלקת-הסעד חודשים רבים אחרי שנסגרו.

באותה שנה היו בניו-יורק 88 מוסדות מסוג זה. החקירה העלתה כי כ-20 מהם קשורים בצורה זו או אחרת ברב ברנארד ברגמן. בחקירה של הניו-יורק טיימס השנה הסתבר, כי מתוך 111 המוסדות מסוג זה המצויים בניו-יורק כיום קשורים 37 לרשת של ברגמן. הם הוכתרו בתארים כמו "הקארטל" או "הסינדיקאט". בחקירתו קבע ג'ון הס כי "זו אינה הרשת היחידה, אבל היא הגדולה ביותר".

הסתבר כי ברגמן הוא בעל-המניות הראשי בחברה הקרויה מדיק הומס אנדר-פרייז, המחזיקה בעצמה ב-28 בתי-מחסה בשבע מדינות של ארצות-הברית, כשהיא בונה וקונה עסקים נוספים מסוג זה. מישה רדה של החברה נמצא ברחוב ה-57 בניו-יורק, משם מנהל ברגמן את רשת עסקיו המסועפים.

בנקודה זו מן הראוי להסביר מדוע מהווה בית-אבות מסוג זה שברגמן מנהל עסק כה מניס. ב-1967 הוקם המוסד הקרוי מדיק קאייד, שמטרתו לסייע לקשישים נחשלים. כיום מאושפזים ברבתי ארצות-הברית כמיליון קשישים במוסדות מסוג זה כשר